

แบบการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศร.ระดับตำบลปากช่อง ศร.ระดับอำเภอจอมบึง
สำนักงาน ศร.ประจำจังหวัดราชบุรี

ระบุชื่อแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่

สวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง

ภาพกิจกรรม บริเวณพื้นที่ภายในสวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อแหล่งเรียนรู้ ประเภทสถานที่
2. ชื่อ-สกุล วิทยากร นายสุขสวัสดิ์ สูงนารถ
3. ที่ตั้งแหล่งเรียนรู้/ที่อยู่วิทยากร หมู่ 1 ถนน - ตำบล/แขวง ปากช่อง อำเภอ/เขต จอมบึง
จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70150 โทรศัพท์ - ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ -

4. ช่องทางการติดตามอื่นๆ (Facebook, Line, Website, TikTok) ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์ป่า เขาประทับช้าง
5. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงาน นางสาวสุภาพร กลีบเมฆ (ครู ศกร.) โทรศัพท์ 093-0964838
6. แหล่งเรียนรู้มีระยะทางห่างจากถนนเส้นหลัก 800 เมตร
7. พิกัด ละติจูด-ลองจิจูด ของแหล่งเรียนรู้ 13.6064397,99.6604241
8. พิกัด GPS ของแหล่งเรียนรู้ 13.6064397,99.6604241
9. การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เดินทางโดย รถจักรยานยนต์, รถยนต์
10. แหล่งเรียนรู้มีพื้นที่รองรับสำหรับจัดกิจกรรม จำนวน 100 คน
11. พื้นที่สำหรับจอดรถในแหล่งเรียนรู้อย่างน้อย 30 คัน
12. จุดบริการห้องน้ำ จำนวน 5 ห้อง
13. โต๊ะ จำนวน - ตัว เก้าอี้จำนวน - ตัว

สรุปสาระสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ประวัติความเป็นมา

สวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง หรือเดิมเรียกว่า สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาประทับช้าง ในพื้นที่ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่กว่า 1,200 ไร่ จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พรรณไม้ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและพรรณไม้ท้องถิ่น โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดสวนเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2531

ภายในสวนมีการรวบรวมพรรณไม้หลากหลายชนิด จัดเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้าน พฤกษศาสตร์ ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนและจัดกิจกรรมศึกษาธรรมชาติสำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้

สวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง หรือเดิมคือ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาประทับช้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง และพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ประมาณ 1,200–1,287 ไร่ โดยมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบภูเขา สภาพป่าประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าเต็งรัง

สวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้จัดสร้างขึ้นโดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2528–2531 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสมหามงคลพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พรรณไม้ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย ตลอดจนใช้เป็นแหล่งศึกษาด้านพฤกษศาสตร์ ทรัพยากรป่าไม้ และธรรมชาติวิทยา

ต่อมาในวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2531 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง และทอดพระเนตรพรรณไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดราชบุรี

ภายในสวนมีการรวบรวมและจัดแสดง พรรณไม้ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย หลายเรื่อง เช่น อิเหนา ขุนช้างขุนแผน ดาหลัง พระอภัยมณี รามเกียรติ์ ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเลงพ่าย อุณรุท กาพย์เห่เรือ และนิราศเมืองเพชร นอกจากนี้ยังมีแปลงพรรณไม้สมุนไพร พรรณไม้มงคลประจำจังหวัด พรรณไม้ในพุทธประวัติ พรรณไม้หอม และแปลงศึกษาธรรมชาติ ทำให้ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง พรรณไม้ วรรณคดีไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบบนิเวศธรรมชาติ ได้ในพื้นที่เดียวกัน

สวนแห่งนี้ยังได้รับการพัฒนาให้เป็น แหล่งศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์ มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติและฐานเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยมีการจัดกิจกรรมด้านธรรมชาติศึกษา ค่ายพักแรม การอบรม และกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับศึกษาวิจัยด้านพรรณไม้ ธรรมชาติวิทยา นิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อม

ในด้านการเรียนรู้ สวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึงมีคุณค่าในฐานะแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น เพราะสามารถนำธรรมชาติและพรรณไม้มาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้หลายด้าน ได้แก่ วิทยาศาสตร์และพฤกษศาสตร์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ภาษาและวรรณคดีไทย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรและพรรณไม้ในชีวิตประจำวัน จึงเหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

ปัจจุบันพื้นที่แห่งนี้จึงมีความสำคัญทั้งในฐานะ แหล่งอนุรักษ์พรรณไม้ แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งศึกษาวรรณคดีไทย และสถานที่พักผ่อนเชิงธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนเกิดความรักและหวงแหนคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของสวนพฤกษศาสตร์บ้านจอมบึง เน้น “เรียนรู้จากธรรมชาติ ลงมือปฏิบัติจริง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์” โดยมีกระบวนการตั้งแต่ สร้างความสนใจ → สำรวจ → สืบค้น → ลงมือปฏิบัติ → บูรณาการความรู้ → แลกเปลี่ยนเรียนรู้ → ประเมินผลและนำไปใช้ ช่วยพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการสังเกต และจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ